

8. Усикова Р.П. Из истории македонского литературного языка / Р.П. Усикова // Славянский вестник. К 70-летию В.П. Гудкова / Под ред. Н.Е. Ананьевой и З.И. Кварцевой. – Вып. 2. – М.: МАКС Пресс, 2004. – 608 с.
9. Усикова Р.П. Языковая ситуация в Республике Македония и современное состояние македонского языка / Р.П. Усикова // Славяноведение. – 1997. – № 3. – С. 11-17.
10. Jezik Kao Domovina // Deklaracija crnogorskog P.E.N. centra o ustavnom položaju crnogorskog jezika переводов / [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.montenet.org/language/pen-decl.htm>.
11. Багдасаров А.Р. История развития хорватско-сербских этноязыковых отношений (1940-1990-е гг. XX в.) / А.Р. Багдасаров // Славянский вестник. Вып. 2. – М.: МАКС пресс, 2004. – С. 608.
12. Мартынова М.Ю. Балканский кризис: народы и политика / М.Ю. Мартынова. – М.: «Старый сад», 1998. – 466 с.
13. Хмелько В.Є. Лінгво-етнічна структура України: регіональні особливості та тенденції змін за роки незалежності / В.Є. Хмелько // Наукові записки НаУКМА. – 2004. – Т. 32 (Соціологічні науки). – С. 3-15.
14. Українсько-російська двомовність // Лінгвосоціокультурні аспекти: зб. наукових праць / За заг. ред. Л. Ставицької. – К.: Пульсари, 2007. – С. 121-158.

УДК 351.745 (477.7)

БОРЬБА МИЛИЦИИ С БАНДИТИЗМОМ В ОДЕССЕ В ПЕРВОЙ ПОЛОВИНЕ 20-Х РР. XX СТ.

Делибалтова Ю.В., викладач

Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини «Україна»

У статті на основі документальних, архівних матеріалів, періодичної преси та історичної літератури відображено основні напрямки діяльності міліції та боротьба з бандитизмом на Одещині в I половині 20-х рр. XX століття. В статті висвітлюється робота міліції Одеси в даний історичний період, її боротьба зі злочинністю, яка велась шляхом ліквідації найбільш стійких злочинних груп, бандо формувань та арешту їх лідерів. Розкриваються основні завдання міліції: боротьба з кримінальною злочинністю, бандитизмом; охорона громадської безпеки (порядку); зміцнення дисципліни серед особового складу міліції та розшуку; остаточне організаційне оформлення цих органів; підвищення кваліфікації і технічного оснащення органів міліції та розшуку.

Ключові слова: *робітничо-селянська міліція, реорганізація міліції, органи міліції, кадровий апарат, боротьба зі злочинністю, охорона громадського порядку.*

Делибалтова Ю.В. БОРЬБА МИЛИЦИИ С БАНДИТИЗМОМ В ОДЕССЕ В ПЕРВОЙ ПОЛОВИНЕ XX В. / Николаевский межрегиональный институт развития человека «Украина», Украина

В статье на основе документальных, архивных материалов, периодической прессы и исторической литературы отобразены основные направления деятельности милиции и ее борьба с бандитизмом в Одессе в I половине 20-х гг. XX века. В статье показывается работа милиции Одессы в данный исторический период, ее борьба с преступностью, которая осуществлялась путем ликвидации наиболее стойких преступных групп, бандформирований и ареста их лидеров. Раскрываются основные задачи милиции: борьба с криминальной преступностью, бандитизмом, охрана общественной безопасности (порядка), укрепления дисциплины среди личного состава милиции и розыска, окончательное организационное оформление этих органов, повышение квалификации и технического оснащения органов милиции и розыска.

Ключевые слова: *рабоче-крестьянская милиция, реорганизация милиции, органы милиции, кадровый аппарат, борьба с преступностью, охрана общественного порядка.*

Delibaltova J.V. POLICE COMBATING BANDITRY IN ODESSA IN THE FIRST HALF OF 20-IES OF XX CENTURY. / Nikolaev between regional institute of development of man «Ukraine», Ukraine

The article grounded on documentary, archive, periodic as well as historical literature materials describe the devoted mains directions of activities police of the Odessa of the 20 Th century. The author has analyzed and demonstrated how the historical conditions forced to create regular state organs so as to protect revolutionary order and to guarantee personal public security as well as to struggle against criminal elements. It is showed how mass amateurish organizations of working people grew into the first law protective organ of the Soviet State. The article is devoted to complex study how the Soviet militia of workers and peasants was formed and developed on the territory of the Odessa of the 20 Th centuries. He documents are kept in the State Archives of the State Security Services in Ukraine. The technology of the retaliatory actions in the technological conception is refreshed. The orientation and the nature of some elements are determined. The quantitative indexes of the arrests and the accusations, their changes in different periods are generalized and analyzed.

The thesis examines the issues of personnel work in militia authorities, measures for law observance by militia staff. The significant consideration is given to the emphasis of attempts of party and state structures, public organizations for militia recruitment. Based on the study of cooperation experience of militia authorities and the public, the ways and methods of attraction of citizens to maintenance of law and order have been developed.

The processes of transformation from penal and repressive functions of militia the Odessa of the 20 Th century authorities to functions of law and order protection and fight against crime, peculiarities of organizational structure of militia authorities, influence of political and ideological factors on their activity are being examined; the problems of advancement of professional, educational, ideological and political level of militia staff are being analyzed.

Key words: workers and peasants militia, reorganization of militia, staff apparatus, militia agencies, law enforcement agencies, protection of public order.

На сучасному етапі реформування органів внутрішніх справ виникає нагальна необхідність об'єктивного вивчення суспільних відносин, що виникають в процесі створення місцевої міліції, а також форм і методів діяльності підрозділів місцевої міліції в процесі розбудови правової держави. Для цього необхідно дослідити місце і роль місцевої міліції в системі органів внутрішніх справ України та органів місцевого самоврядування. Це сприятиме систематизації та якісному вдосконаленню роботи підрозділів місцевої міліції в системі органів внутрішніх справ і визначенню найбільш ефективних та зручних у застосуванні методів та форм адміністративної діяльності місцевої міліції.

Кожен регіон України при створенні та діяльності міліції на початку 20-х рр. ХХ ст. мав свої особливості, що виявлялися в якості матеріально-технічної бази, штату співробітників, їх фаховому рівні, методів боротьби зі злочинністю. Діяльність міліції в умовах кардинальних соціально-політичних змін, неодноразових спроб державотворення на території України, здійснюваних різними політичними силами, потім переходу до нової економічної політики з її елементами ринкової економіки. Це дало можливість для детального дослідження правозастосовної практики, того, яким чином особливості правового регулювання та організаційної будови відображалися безпосередньо на діяльності міліції в першій половині 20-х рр. ХХ ст. І важко знайти кращий приклад, ніж приклад створення міліції та її боротьба з бандитизмом в Одесі, де особливо пишно розквітав бандитизм у всіх його формах. Місто, що було кримінальною столицею колишньої Російської імперії, значить і потребувало особливих методів боротьби міліції з цим лихом.

Виникненню та діяльності радянської міліції значну увагу приділяли Поляков М., Сідоров М., Спектор М., Гросман Ю., друкуючи свої праці в періодичних виданнях Миколаєва, Одеси, Херсона, Запоріжжя. У Радянський період була написана монографія «Советская милиция: история и современность (1917-1987)». Наукові статті Хміля Г.В. присвячені робітничо-селянській міліції на Україні в період 20-х років.

Нинішній етап історико-правових досліджень органів внутрішніх справ характеризується якісними зрушеннями. Підтвердженням тому є низка індивідуальних і колективних наукових праць, збірників документів і матеріалів, статей, дисертаційних досліджень Біласа І.Г., Поліковського М.Ф., Прохорова В.В., Довбні В., Калюка О., Васильєва С.В., Войцеховського М.М., Коцана І.Д. та інших.

Цінними, з точки зору вивчення структурних змін та діяльності органів міліції на Україні, є роботи Михайленка П.П. Особливо важливу роль у ході дослідження відіграли збірники документів з історії міліції України під його загальною редакцією, які значно розширюють документальну базу і відзначаються зручністю в роботі, оскільки їх матеріал певним чином систематизований.

На Одещині, зокрема, плідно працювали з даної тематики Свидерський І., Березов Б., Петухов Г.С., Челядін В.А., Кузьменко А., Зотов М.І., Скрипник І. та інші. У 2004 році вийшла у світ написана Дегілевим В.Д. праця про виникнення, організацію та основні напрямки міліції Одеської залізниці. Прохоров В.В. у 2003 р. захистив дисертацію на тему: «Діяльність органів внутрішніх справ Кримської АРСР у 1921-1925 рр.», де висвітлюється комплекс заходів, умов та причин, які вплинули на створення в короткий строк системи ОВС півострова, їх внутрішню структуру, основні і допоміжні функціональні обов'язки. Визначено основні завдання, форми і методи роботи органів міліції. Розглянуто різні форми професійної підготовки особового складу, як за місцем служби, так і в спеціалізованих школах командного складу. Висвітлено дані багатопланової діяльності органів міліції, спрямованої на ліквідацію кримінального бандитизму, організованих бандитських груп і кримінальної злочинності та на поліпшення охорони громадського порядку.

Проте аналіз стану наукової розробки теми історії органів міліції на Одещині від її зародження до сьогодення, дозволяє дійти висновку, що у вітчизняній історіографії відсутні спеціальні праці, у яких всебічно висвітлювався б процес становлення та діяльності органів міліції на регіональному рівні. Окремо слід зауважити, що на сьогодні, незважаючи на доступність архівних джерел і матеріалів спеціального зберігання, обмаль праць, які б висвітлювали в максимально повному обсязі проблеми організації та напрями діяльності органів міліції на Одещині на початку 20-х рр. ХХ ст.

Таким чином, дослідження та вивчення напрямків діяльності, форм і методів боротьби зі злочинністю, зокрема, на регіональному рівні, на прикладі Одещини у 20-х рр. ХХ ст., на мою думку, допоможе поліпшити роботу місцевої міліції і буде мати важливе значення для розвитку науки адміністративного права та допоможе розширити систему захисту прав і свобод людини при розбудові правової держави в Україні.

У січні 1919 р. Радянський уряд України розгорнув активну роботу щодо організації в республіці органів охорони революційного порядку. 13 січня 1919 р. Народний комісаріат внутрішніх справ розіслав у ради та ревкоми республіки циркуляр, у якому зазначалося, що «там, де революційні війська вигнали владу білогвардійців, припиняється існування їх установ і інститутів» [1, 92]. НКВС пропонували негайно скасувати народну міліцію і варту, передавши їхні функції до відання ревкомів. У циркулярі підкреслювалося, що відповідальні працівники білогвардійських установ, які залишилися на місцях, мають бути негайно усунуті, а при необхідності і заарештовані. Охорона революційного порядку до створення органів радянської міліції покладалася на робітничі загони і дружини, які діяли під керівництвом рад і ревкомів.

9 лютого 1919 р. було опубліковано декрет Ради Народних Комісарів створюється для охорони революційного порядку та особистої безпеки громадян, а також для боротьби з кримінальними елементами. У березні 1919 р. НКВС України видав інструкцію щодо організації радянської робітничо-селянської міліції, яка встановлювала однаковий порядок застосування на місцях декрету Ради Народних Комісарів.

Умови, за яких відбувалася організація міліції в Україні, були надто складні. Але попри всі труднощі, робота по створенню радянської міліції в республіці не припинялася. На початку 1919 р. органи міліції були створені в Харкові, Полтаві, Сумах, Катеринославі, Києві; у березні – у Вінниці, Херсоні, Миколаєві; у квітні – в Одесі [1, 124].

На Південь України, зокрема до Одеси, за роки революції і громадянської війни прибула величезна кількість досвідчених рецидивістів. Особливість криміногенної ситуації на Одещині полягала в тому, що тут формувалася організована злочинність, якій сприяло зосередження біженців із Москви, Петербурга та інших міст Росії, які везли із собою матеріальні цінності, що приваблювало злочинні угруповання.

Проти організованої злочинності нова влада кинула значні сили. Крім робітничо-селянської міліції, до боротьби включилися загони Одеської надзвичайної комісії по боротьбі з контрреволюцією (ОДНК), губернський відділ карного розшуку, Всеукраїнська Надзвичайна Комісія (ВУНК), створена на початку 1920 р., що керувалася положеннями декрету «Соціалістична Батьківщина в небезпеці!», згідно з якими спекулянтів, погромників і хуліганів розстрілювали на місці. Відповідно до цієї вимоги було фізично знищено кілька тисяч злочинців, що привело до значної стабілізації правопорядку. Проте разом із справжніми

злочинцями було знищено тисячі так званих «ворогів революції» – представників української інтелігенції, колишніх офіцерів російської армії, петлюрівців, махновців та інших «антирадянських елементів» – здебільшого, нажаль, невинних людей.

У цей же час як складова частини загальної міліції, був створений і її залізничний загін, що спеціалізувався на охороні порядку на залізничних об'єктах і в потягах, забезпечував безпеку пасажирів та захист вантажів від злочинних зазіхань. 18 лютого 1919 року був підписаний Декрет ВЦВК про організацію залізничної міліції і залізничної охорони в країні. 21 лютого того ж року була прийнята постанова ВУЦВК «Про організацію залізничної міліції і залізничної охорони» [2, 34]. Важкий стан крани в ті роки поглиблювали голод і повне знецінення грошей. Пишно процвітало злочинство, вокзали заповнили безпритульні діти. У цих обставинах потрібний був сильний, згуртований загін, який би зміг здійснювати правовий порядок на залізничному транспорті. Таким загоном і стала залізнична міліція. Вона взяла на себе охорону ешелонів з хлібом та іншими товарами, вела боротьбу з бандитами, що чинили напади на пасажирські і вантажні потяги, охороняла склади, підтримувала суспільний порядок на станціях і вокзалах, припиняла дії хуліганів, злодіїв, шахраїв, піклувалася про безпритульних.

Первісне управління залізничною міліцією будувалося за територіальним принципом. У складі губернських і повітових органів міліції були створені відділи, у веденні яких знаходилася залізнична міліція. Однак практика показала недосконалість територіального керування залізничною міліцією, в силу чого вона не могла працювати в тісному контакті з залізничною адміністрацією. От чому незабаром на кожній залізниці було засновано лінійні управління міліції.

Як свідчать документи, народженням одеської залізничної міліції можна вважати 8 лютого 1920 року. Саме ця дата названа в першій доповіді на ім'я Інспектора Головміліції України першого начальника залізничної міліції Одеського району Робітничо-Селянської Південно-Західної залізниці (ім'я, по батькові встановити не вдалося) тов. Іскри:

«С момента прихода Советской власти в г. Одессу 8 февраля 1920 года, я, будучи назначен сформированным в то время Ревкомом Одесского отделения ЮЗДЖ Начальником ж.д. милиции Одесского района, приступил к формированию таковой. В первую очередь мною было образовано Районное управление. При образовании Района, мне приходилось сталкиваться со всевозможного рода препятствиями, в особенности с острой нуждой в деньгах. Все средства на содержание милиции, которые должны были поступить из Центрального Управления, за неимением связи, приходилось брать взаимобразно от различных учреждений (Управления дороги, Губмилиции, и местного исполкома).

Из-за отсутствия средств передвижения в первое время невозможно было контролировать действия подведомственных мне начальников участков. При организации милиции в число милиционеров принимались исключительно солдаты, прошедшие строй военной службы с рекомендацией двух членов партии КП (б) и вербовались только из городского и крестьянского пролетариата. Было принято несколько человек из военнслужащих, прибывших из Франции. Мл. милиционеров – 588, ст. милиционеров – 20, начальник Района – 1, помощников начальника Района – 3, начальников участка – 4, помощников начальника участка – 7, делопроизводителей 1-го разряда – 2, делопроизводителей 2-го разряда – 4, конторщиков – 48, агентов уголовного розыска – 5. На 650 милиционеров, числящихся в районе на лицо имеется 276 винтовок, из них вполне исправных 200 штук.

На основании постановления Совета Обороны от 23.01.1920 г. п.14 Деловая Комиссия объявляет к руководству ВОХР НКПС и желдоротдела Главмилиции следующее положение о разграничении их функций:

На обязанности железнодорожной милиции лежит:

- а) Наблюдение за исполнением всеми гражданами железнодорожных правил;
- б) Надзор за выполнением гражданами всех декретов и распоряжений Центральной и местной власти в полосе отчуждения;
- в) Борьба со всякого рода уголовными преступлениями и беспорядками на вокзалах и поездах;

- г) Составление протоколов, производство дознаний и дальнейшее направление таковых по подсудности» [2, 140].

У 20-ті роки працівники залізничної міліції переживали небувалі труднощі. «Станційні доглядачі» вимагали рішучих заходів: 17 лютого 1920 року телеграма з Одеси-Застави І: «Незважаючи на прийняті міри охорони вагонів, усе-таки вони усередині розкрадаються, виламуються двері і вікна, ті ж вагони, що могли бути виправлені, доводяться до повної непридатності. З метою боротьби з подібним бандитизмом та для збереження вагонів необхідно збільшити число охорони і вжити рішучих заходів. Д.С. Сидорчук.» [2, 141].

З метою зміцнення дисципліни в лавах залізничної міліції начальником Одеського районного управління систематично вживалися заходи виховного характеру, видавалися накази з оголошенням заохочення, стягнення, а також роз'яснювалися права й обов'язки співробітників.

Проголосивши головною метою захист інтересів трудящих, міліція з перших днів свого існування повела рішучу боротьбу з кримінальною злочинністю. Незважаючи на те, що банди часто перевищували загони міліції як за чисельністю, так і озброєнням, міліція маючи підтримку населення успішно боролася з бандитськими формуваннями. Яскравим підтвердженням цьому є інформаційне повідомлення по бандитизму ОДНК на 19.04.1921 р.: «Балтский уезд. Отряд из 100 штыков при 3-х пулемётах, имел столкновение с бандой численностью в 160 штыков, 40 сабель, при 6-ти пулемётах. В результате был захвачен один пленный, весь обоз банды, 12 лошадей и 13 сабель» [3, арк.1]. Бандой налетевшей на Ольгополь, захвачено в плен и расстреляно до 50-ти красноармейцев. Выслан отряд в 150 штыков, 15 сабель при 3-х пулемётах. Банда окружена с 3-х сторон. Інформаційне повідомлення по бандитизму ОДНК на 28.04.1921 р.: «Балтский уезд. За последнее время в уезде крупных банд нет. Отдельные бандиты соединяются в группы 5 или 10 человек и совершают нападения на совработников, красноармейцев, лесные разработки. Крупные соединения банд перешли в Северное направление Ольгопольского уезда. Среди вожаков банд происходят крупные разногласия, усиливается бегство бандитов из банд. Население начинает относиться к ним враждебно. Среди бандитов наблюдается резкое переменное отношение в нашу пользу» [3, арк.6].

У боротьбі з бандами начальникам повітових міліцій пропонувалось керуватися нижче наведеними положеннями:

- 1) необхідно підтримувати безперервний зв'язок районів між собою і зв'язок останніх з повітміліцією, як із центральним органом районів;
- 2) про появу в районі банди чисельністю більшою за склад міліції даного району необхідно доводити до відома сусідні повітміліції і райони, щоб вони негайно приєднувались до району, у якому з'явилась банда;
- 3) якщо банда, що з'явилася, не перевершує чисельність міліціонерів даного району, начальникам районів ні в якому разі не відступати, не вступивши з нею в бій. На випадок відступу начальники районів і їх помічники будуть віддаватися до суду Ревтрибуналу як боягузи і шкурники, що примазалися до радянської влади [4, арк.5].

До кінця 1921 р. майже всі значні банди були в Україні, у тому числі і на Одещині, були ліквідовані. Бувший начальник міліції та розшуку Одеської губернії Олійник, який викликався до столиці, видав прощальний наказ, у якому зазначав: «Лучшим доказательством преданности Красной милиции Одесской губернии рабоче-крестьянской власти служит то, что нею понесено за 1923 г. До 11 кровавых жертв, но эти жертвы милицией и розыском за то же время выловлено до 30 уголовных шаек, задержано до 700 бандитов и убито до 30» [2, 237]. Але замість банд, озброєних кулеметами, з'явилася велика кількість дрібних банд і груп грабіжників.

Новий етап розмаху злочинності був пов'язаний із введенням непу. Активізувалася підприємницька діяльність, робота порту, фабрик та заводів і злочинний світ відреагував по-своєму. Почастішали організовані нальоти зухвалих злочинців на промислові склади, банки. Поширювалося дрібне злодійство різних видів, з'явилися конспіративні організації фальшивомонетників. Боротьба міліції з організованими бандами ускладнювалася ще й тим, що міліція і карний розшук не мали достатнього досвіду, до того ж самі органи

правопорядку були густо засмічені злочинцями та випадковими людьми, які при облавах та обшуках зловживали своїм становищем, привласнювали вилучені цінності, співпрацювали із бандами. Одним з них був Женскер, уповноважений ОДНК, що був членом банди Каца і передавав відомості про дії чекістів. Банда Каца була ліквідована, за кримінальною справою розстріляно більше як 40 чоловік [2, 49]. Влітку 1921 року була розкрита справа про «фальшивих чекістів». Злочинці Краснов та Дудик під виглядом «чекістів» проводили обшуки і тероризували населення протягом півроку. Обоє бандитів розстріляли. Саме за таких «фальшивих чекістів» був виданий наказ головного начальника робітничо-селянської міліції УРСР «Про чистку в міліції» № 37 від 22 вересня 1921 р. Наслідки такого наказу були як позитивними (покращення роботи та ефективність розкриття злочинів), так і негативними (постраждали невинні та віданні своєї праці міліціонери).

Зі зміною бандитизму змінювалися і методи боротьби з ними. Замість операцій силами значних збройних з'єднань переважного значення набув карний розшук. Бандитів, які намагалися сховатися після вчинення злочину, доводилося розшукувати, відловлювати. Що, звісно, потребувало кваліфікованої підготовки кадрів міліції. Саме тому, починають створюватися спеціальні школи для міліціонерів, у Харкові – Всеукраїнська школа міліції (нині – Київський національний університет внутрішніх справ). Так, на засіданні РНК УСРР 25 грудня 1922 р. було вирішено реорганізувати Харківську школу міліції у Всеукраїнську та прийняти її на державне забезпечення. На підставі цього рішення Наркомат внутрішніх справ протягом 1923 року здійснив необхідні організаційні заходи, і наказом по міліції і кримінальному розшуку УРСР № 121 від 23 жовтня 1923 року навчальний заклад було перейменовано на Всеукраїнську школу міліції і кримінального розшуку, де почали готувати старший командний склад для органів міліції усєї України [5, 26]. А в Одесі засновується 27 лютого 1922 року школа з підготовки старших і молодших міліціонерів відповідно до наказу № 56 начальника Одеської губернської міліції на базі курсів старших і молодших міліціонерів при Одеській губернській міліції [5, 28]. І це дало свої результати. Лише органами Одеської губернської міліції було знищено понад 30 банд, арештовано 700 бандитів, але в цій боротьбі проти злочинців загинуло 15 працівників міліції.

Органи міліції проводили активну роботу з громадськістю. Одним із прикладів була постанова РНК УРСР від 15 жовтня 1925 р. «Про запровадження інституту дворників». Комісаріат внутрішніх справ постановив: «Дворники обязаны исполнять все распоряжения и приказания местного района милиции, относящиеся к делу внешнего надзора за порядком или общественной безопасностью. При всяких происшествиях, несчастных случаях на улице, когда является необходимым отправить кого-либо в местный район милиции – дворник обязан принять от постового милиционера означенное лицо и самолично доставить его по месту назначения, за исключением случаев, когда сопровождение задержанных надлежит производить вооруженным конвоем» [6, арк.51]. Також у великих робітничих містах, у тому числі і в Одесі були бригади сприяння міліції, переважно з робітників та молоді.

10 листопада 1926 р. прийнято нове Положення про робітничо-селянську міліцію УСРР, згідно з яким РСМ УРСР визначалась як адміністративно-виконавчий орган радянської влади, який повинен стояти на захисті населення від соціально небезпечних елементів. Крім того, відповідно до документа, особи, які поступали на службу, давали письмове зобов'язання працювати в міліції строком не менше одного року. Після прийняття Положення було також затверджено Статут робітничо-селянської міліції УРСР [7, 158]. Основними завданнями міліції України, зокрема і Одеської міліції, як і раніше, була боротьба з кримінальною злочинністю, бандитизмом; охорона громадської безпеки (порядку); зміцнення дисципліни серед особового складу міліції та розшуку; остаточне організаційне оформлення цих органів; підвищення кваліфікації і боротьба з плинністю особового складу; поліпшення матеріального становища і технічного оснащення органів міліції та розшуку та інше.

У 1926 р. була проведена велика робота щодо взяття на облік «кубел», «малин» і підозрюваних осіб. Поліпшилося оперативне справочинство завдяки переведенню його на карткову систему, яку ввели у 24 округах. В Україні налічувалося 40 реєстраційно-дактилоскопічних бюро (за кількістю округів), до того ж в Одесі, Києві, Харкові, Дніпропетровську – реєстраційний апарат було передано до міського управління міліції та розшуку [7, 186]. Реєстраційне бюро обслуговувало всю територію округу, проводячи

реєстрацію злочинного елементу та письмового розшуку. В Одесі група керівників і оперативних працівників на чолі з Барешевим підготувала та випустила спеціальні методичні рекомендації для оперативних працівників. Книга допомагала використовувати накопичений досвід, уникати шаблонів у роботі, сприяла дисциплінованості. Цим посібником користувалися багато років колективи працівників карного розшуку України та сусідніх областей РСФСР.

У чотирьох найбільших містах України – Харкові, Києві, Одесі та Дніпропетровську – існували окремі міські управління міліції та розшуку, у деяких великих містах – міські райони міліції, кількість яких змінювалась залежно від чисельності населення. Таких районів міліції в Україні було 56 [8, 27]. Такі заходи дали досить позитивні результати: розкриття злочинів у 1927 р. становило понад 71%. [9, 306]. Це був високий показник, якщо враховувати, що розкриття злочинів у країнах Західної Європи – не більше 70%.

Чільне місце в боротьбі зі злочинністю відводилося заходам виховання та громадського впливу. У вирішенні завдань щодо боротьби зі злочинністю зусилля міліції були спрямовані на попередження і профілактику злочинів. В успішному вирішенні цього питання велика роль належить громадськості. Безпосередній зв'язок міліції з населенням і громадськістю – один з головних принципів діяльності міліції. Участь громадськості в забезпеченні законності, повідомлення громадян про недоліки та упущення в роботі державних, громадських і господарських установ та організацій є важливою гарантією дотримання законності.

Таким чином, міліція Одещини у 20-ті рр. ХХ ст. активно удосконалювала свою оперативно-службову майстерність, домагаючись поліпшення наслідків боротьби з правопорушеннями і карною злочинністю. З органів НК-ДПУ для її зміцнення направлялися досвідчені працівники. Вони надали велику допомогу у справі організації роботи органів міліції, в підвищенні оперативності й ефективності їх діяльності. Але нажаль, в пошуках нових форм і методів роботи, нової організаційної структури, нової системи управління міліцією на Одещині мали місце певні прорахунки та помилки. Тому знання об'єктивної історико-правової картини минулого, з усіма його здобутками та недоліками дасть сьогодні можливість уникнути деяких помилок у реформуванні органів внутрішніх справ в умовах побудови демократичної, правової, соціальної держави, знайти найбільш досконалі організаційно-правові форми сучасної правоохоронної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Органи державної безпеки Київщини 1917-2006 рр.: у фотографіях та документах / за ред. О.І. Шевченко. – К.: Генеза, 2006. – 480 с.
2. Дегілев В.Д. Міліція Одеської залізниці / В.Д. Дегілев. – Одеса: Скайбук, 2004. – 368 с.
3. Державний архів Одеської області (ДАОО). – Ф.1 – Оп.1. – Спр.100. – Арк. 1-6.
4. Державний архів Харківської області (ДАХО). – Ф.Р-563. – Оп. 1. – Спр. 38-а. – Арк. 5.
5. Михайленко П. Міліція УРСР як складова частина Народного комісаріату внутрішніх справ / П. Михайленко, В. Довбня // Іменем закону. – 2007. – № 29. – С. 26-28.
6. ДАОО. – Ф.Р.118. – Оп.1. – Спр.21. – Арк. 51.
7. Советская милиция: история и современность (1917-1987). – М.: Юрид. Литература. – 1987. – 336 с.
8. Михайленко П. Міліція УРСР у складі відновленого НКВС у передвоєнний період / П. Михайленко, В. Довбня // Іменем закону. – 2007. – № 31. – С. 26-28.
9. Михайленко П.П. Історія міліції України у документах і матеріалах: У 3-х томах / П.П. Михайленко, Я.Ю. Кондратьєв. – К.: Генеза, 2000. – Т. 2. – 581 с.